

Het Telegram

Het Telegram

Op zoek naar een verleden

Rien Dijkstra

Schrijver: Rien Dijkstra

Coverontwerp: Rien Dijkstra/illustratie 'Hans Peter Sørensen: Neuengamme

Erindringer - 20 Tegninger af Grænseovergendarm Hans P. Sørensen,

Sønderborg 1948'

ISBN: 9789402172188

© Rien Dijkstra

Inhoud

Voorwoord	9
Het arrestatietelegram	10
Inleiding.....	13
Toen de nazi's kwamen.....	17
Hendrikus Adrianus Bastiaanse	18
Albertus Adrianus Bastiaanse	22
Daniël (Daan) Van Beek	24
Cornelis Johannes (Kees) Van Berkel.....	26
Adriana Christina Juliana Beuzemaker	29
Jan Dirk Jurriën Bronk.....	33
Dirk Daniel Burger	36
Cornelis Antonius Chambone	38
Evert Pieter Van Dijk.....	42
Hendrik Johannes Druppers	46
Gerrit Gouw	48
Cornelis Petrus Hoorenman.....	51
Lambertus (Bertus) Mijndert Imhof.....	53
Louis Albertus Kloot.....	55
Martinus (Tinus) Linnenbank	57
Pieter De Lusenet.....	62
Willem Hendrikus Joseph De Mol	64
Pieter Philippus Molenaar	69
Hendrikus (Henk) Peperkoorn	72
Wiebe Van Roeden	75
Antonius Maurits De Rooij.....	81
Johannes Jacobus Van Der Steen.....	83
Hartog Sterner.....	87
Johannes De Vries.....	90
Gijsbertus (Gijs) De Waal.....	93
Willem Petrus (Wim) Van Winsum.....	96
Strijd tijdens het Interbellum	101
Strijd om het bestaan.....	102
Dromen van een rode dageraad.....	111
Stakingen	121
Het Jordaan oproer – is het hier oorlog?.....	128
Fascisme en het Volksfront.....	135
Spaanse Burgeroorlog.....	140
Het Pact.....	144

Utrecht	151
Wonen en gezondheid in Utrecht.....	152
Werken in Utrecht	160
Politiek in Utrecht	165
Het is oorlog	181
Duitse inval 1940	182
Overname Nederlands bestuur	189
Politie.....	193
Bedrijfsleven	198
Goederen- en voedseldistributie	201
De Nieuwe Orde	202
Jodenvervolgng.....	207
Links Verzet.....	212
Het keerpunt	221
Februaristaking.....	222
Voorjaar 1941.....	226
Barbarossa	227
Kampen	233
Concentratiekampen	234
Kamp Schoorl.....	240
Kamp Amersfoort.....	244
Kamp Haaren	250
Kamp St Michielsgestel/Huize Bleekvliet.....	254
Kamp Vught	257
KZ Neuengamme	261
Euthanasie centrum Bernburg (NS-Tötungsanstalt Bernburg).....	267
KZ Sachsenhausen	271
Staatspolizeileitstelle Düsseldorf.....	275
KZ Ravensbrück (vrouwenkamp)	277
KZ Ravensbrück (mannenkamp).....	283
KZ Dachau.....	286
Concentratiekamp Buna/Monowitz ofwel Auschwitz III	289
Kamp Fallersleben-Laagberg.....	294
Kamp Wöbbelin	294
Het antwoord.....	299
Geraadpleegde bronnen en literatuur	301

De Plompe Laars

*Een plompe laars
heeft u vertreden
Gij hebt gestreden
tot aan de
laatste duisternis
Barmhartigheid
vermag uw klagen
Zij heeft u in een
schoot gedragen
waar lijden
hoogste luister is*

Jan Engelman

Voorwoord

Johannes de Vries stierf op 27 oktober 1942 in concentratiekamp Neuengamme. Het was een neef van mijn oma en ik wilde meer over hem te weten komen. Zijn verhaal leek te zijn verdwenen in de mist van de tijd. Ik ontdekte een arrestatietelegram uit 1941 waarin Johannes, tezamen met 25 anderen, genoemd werd in een lijst van Utrechtse mensen die gearresteerd waren. Deze arrestaties waren onderdeel van een landelijke actie georganiseerd door de Duitsers in het kader van Aktion CPN.

Ik vroeg mij af wie deze gearresteerden waren. Hun namen zijn niet te vinden in opschriften van monumenten of gedenktekens, zij worden nergens vernoemd in Utrecht. Waarom werden zij gearresteerd? Hoe was het hen na de arrestatie vergaan?

De onbekendheid van deze mensen was voor mij een motivatie om te proberen deze mensen een gezicht te geven. Dit was moeilijk voor een verhaal dat zijn oorsprong vindt in een gebeurtenis van meer dan 75 jaar geleden. Om ook maar enig zicht te krijgen op wat hen mogelijk motiveerde kon ik niet volstaan met het vastleggen van de schaarse biografische gegevens die ik in eerste instantie vond. Daarom heb ik ook naar informatie gezocht over de omstandigheden en omgeving waarin deze mensen zijn opgegroeid en hebben geleefd.

Na enig onderzoek ontdekte ik dat alle 26 gearresteerden na hun arrestatie in een kamp terecht waren gekomen als politieke gevangene. Eenentwintig van hen werden gevangengehouden in een of meerdere Duitse concentratiekampen. Zeventien van de gearresteerden zijn in gevangenschap omgekomen. Dit boek is dan ook een eerbetoon aan deze mensen voor hun inzet en opoffering voor het creëren van een gelijkwaardiger maatschappij en het behoud van vrijheid en democratie.

Ten slotte wil ik mijn dank uitspreken naar een aantal mensen die mij geholpen hebben met deze zoektocht; Riet de Leeuw van Leenen, Charles Chambone, Paula de Luset, Bert Bakkenes, Immo Schatzschneider, Myriam Everard, Johan van der Veen, Raymund Schütz, Joke van Dijk-Bording, Ute Peters-Sinoradzki, Eddy van der Pluijm, archiefmedewerkers van KZ-Gedenkstätte Neuengamme en Gedenkstätte und Museum Sachsenhausen en medewerkers van het International Tracing Service in Bad Arolsen.

Utrecht, 2018

Rien Dijkstra

Het arrestatietelegram

Op 21 augustus 1941 werd er vanuit Utrecht door Untersturmführer Hugo Max Matzker, de leider van de Sicherheitsdienst Aussenstelle Utrecht, een arrestatietelegram gestuurd naar de bevelhebber van de Sicherheitspolizei en Sicherheitsdienst in Den Haag. Wat was er gebeurd?

Het telegram gaf een overzicht van de in Utrecht gearresteerden van een grote landelijke arrestatieactie in de zomer van 1941, Aktion CPN.

“NACH DER WEISUNGSGEMAESSEN IN ZUSAMMENARBEIT MIT DER HOOL. POLIZEI DURCHGEFUERHTEN UEBERPRUEFUNG, WELCHE FESTGENOMMENEN PERSONEN ALS FUNKTIONAERE IM SINNE DER DORT. VERFUEGUNG ANGESEHEN WERDEN KOENNEN, BERICHTE ICH WIE FOLGT:”

1. Willem van Winsum
2. Johannes Jacobus van der Steen
3. Daniel van Beek
4. Willem Hendrikus Joseph de Mol

“SIND ALS FUNKTIONAERE ANZUSEHEN”

1. De Waal, Gijsbertus
2. Chambone, Cornelis Antonius
3. Burger, Dirk Daniel
4. Hoorenman, Cornelis Petrus
5. Bronk, Jan Dirk Jurriën
6. Beuzemaker, Adriana Christina Juliana
7. Van Dijk, Evert Pieter
8. Druppers, Hendrik Johannes
9. Kloot, Louis Albertus
10. Bastiaanse, Albertus Adrianus
11. Bastiaanse, Hendrikus Adrianus
12. Peperkoorn, Hendrikus
13. De Vries, Johannes
14. Berkel, Cornelis Johannes
15. Gouw, Gerrit
16. Imhof, Lambertus Mijndert
17. De Rooij, Antonius Maurits
18. Sterner, Hartog
19. Van Roeden, Wiebe
20. Molenaar, Pieter Philippus

21. Linnenbank, Martinus

22. De Lusenet, Pieter

“FALLEN NACH DER NOCHMALIGEN UEBERPRUEFUNG NICHT UNTER DEN BEGRIFF
DES FUNKTIONAERS NACH O.A. VERFUEGUNG”

Met de instructies die het Reichssicherheitshauptamt (RSHA) te Berlijn op of onmiddellijk na de 22ste juni verzonden had werd in Nederland een grote arrestatieactie in gang gezet. Deze actie had als doel communistische functionarissen en kaderleden te arresteren. Zoals later in een telegram van negentien september door de Sicherheitsdienst (SD) werd gesteld, ging het hen om de daadwerkelijke propagandisten (functionarissen) van de ‘Derde Internationale’ te vinden die werkzaam waren voor de CPN of nevenorganisaties. Dus geen personen die al vier tot zes jaar voor het uitbreken van de Nederlands-Duitse oorlog uit de CPN waren getreden, en/of gewone leden van vakbonden of andere partijen zoals de SDAP en RSAP. De ‘Derde Internationale’ ofwel Komintern, was het internationale samenwerkingsverband van communistische partijen.

De arrestaties vonden hoofdzakelijk plaats in de nacht van 24 op 25 juni in steden zoals Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Leiden, Utrecht, Leeuwarden, Groningen, Enschede en Arnhem. In opdracht van de Duitse Sicherheitspolizei werden de arrestaties door de Nederlandse politie verricht. De gegevens over de gearresteerden waren door de Sicherheitspolizei ontleend aan gegevens die in de twintiger en dertiger jaren door de Nederlandse geheime dienst (de Centrale Inlichtingsdienst) en gemeentelijke politiekorpsen verzameld waren. Dit was niet het begin van samenwerking tussen de Nederlandse overheid en de Gestapo in Duitsland, er werd al vanaf 1935 informatie over Nederlandse communisten en andere links-radicalen gedeeld. Deze informatie-uitwisseling werd in Nederland geleid door de commissaris van de Amsterdamse politie Karel Henri Broekhoff (1886).

Er werden meer dan vierhonderd mensen gearresteerd: (ex-)communisten, enkele tientallen RSAP'ers, functionarissen van het Nationaal Arbeids-Secretariaat (NAS), enkele SDAP'ers en anarchisten en ook een dertigtal Russische staatsburgers. Een groot deel van de arrestanten bestond uit verspreiders van De Waarheid en van andere uitgaven van de illegale CPN zoals Het Noorderlicht in Groningen en De Vonk in Den Haag.

Zij werden allen overgebracht naar Kamp Schoorl. Eind augustus kwamen daar nog eens 175 gearresteerden bij. Van deze ongeveer zeshonderd gearresteerden kwamen er circa tweehonderd vrij in de loop van de tijd door bezwaarschriften van hun familieleden en van Nederlandse autoriteiten. In augustus werden er ongeveer tweehonderd van hen overgebracht naar het

nieuwe Kamp Amersfoort. De anderen volgden later. De meesten werden vervolgens vanuit Kamp Amersfoort naar Kamp Vught of Duitse concentratiekampen getransporteerd.

Utrecht

In de provincie Utrecht werd direct na de nacht van de 24ste op de 25ste juni 1941 aan alle burgemeesters de opdracht gegeven om alle namen en adressen van plaatselijk bekende CPN'ers aan de commissaris van de provincie op te geven. Om eventuele maatschappelijke onrust de kop in te drukken kreeg de Nederlandse politie de instructie om met grote kracht onmiddellijk tegen demonstratieverschijnselen op te treden. Als zij deze instructie niet zou opvolgen dan zou Rauter de Ordnungspolizei laten ingrijpen, *“waarbij zonder waarschuwing met scherp (zou) worden geschoten.”*

In een brief d.d. 23 juli 1941 vanuit Kamp Schoorl schreef een van de Utrechtse arrestanten, Jan Dirk Jurriën Bronk, dat ze met twintig mensen vanuit Utrecht naar Schoorl werden overgebracht waaronder een vrouw. Het telegram van 21 augustus 1941 van Matzker naar Den Haag geeft meer duidelijkheid over wie de Utrechtse arrestanten waren. Matzker, geboren dertig maart 1895 en afkomstig van de Gestapo in Münster, was in het begin van de bezetting als Kriminalobersekretär verbonden aan het bureau van de Sicherheitspolizei in Utrecht. Vanaf maart/april 1941 zou hij een jaar dienst doen bij het hoofdbureau van de Sicherheitsdienst in Den Haag.

Hoewel het doel was om kaderleden en functionarissen op te pakken werden alleen de eerste vier van de 26 gearresteerden door de SD gekwalificeerd als functionarissen.

Het werd voor hen allen het begin van een afschuwelijke geschiedenis.

Inleiding

De vragen die het telegram opriepen waren niet makkelijk te beantwoorden, vanwege de schaarse informatie maar ook door de vele zaken die hierbij een rol speelde. Want wat bracht de 26 namen van deze mensen uit Utrecht samen op een arrestatietelegram, die was opgesteld door de SS-Untersturmführer Matzker?

Een democratisch bestel gebaseerd op democratische rechten, gelijkheid en sociale gerechtigheid ontstaat niet vanzelf en was en is geen vanzelfsprekendheid.

De gevonden (biografische) gegevens ten tijde van de oorlogsjaren waren onvoldoende om deze mensen een gezicht te geven. Hun verhaal begon al vele jaren eerder. De periode tussen de twee wereldoorlogen, het Interbellum, en wat ze daarin meemaakten vormde hen als geëngageerde mensen. Deze context geeft de mogelijkheid om deze mensen meer kleur te geven en moet het mogelijk maken om deze mensen wat beter te begrijpen. Daarom wordt er naast de biografieën in dit boek ook aandacht besteed aan sociaaleconomische en politieke ontwikkelingen in Utrecht in het Interbellum, en wordt er aandacht besteed aan wat er speelde in de eerste twee jaren van de oorlog en de kampen waarin de gevangenen terecht kwamen.

De stellingname in dit boek is dat de sociaaleconomische en politieke omstandigheden uit die tijd, het Interbellum en de ervaringen van wat de genoemde mensen uit het arrestatietelegram meemaakten hen gevormd hebben. Het bracht deze mensen in het midden van wat er toen maatschappelijk speelde in Nederland. In het boek is daarom een collage van verschillende onderwerpen opgenomen van thema's die deze mensen bezighielden. Citaten uit vele bronnen zoals bijvoorbeeld krantenartikelen, pamfletten, brochures en rapporten uit de betreffende periode illustreren de achtergronden en gebeurtenissen van die tijd.

Na de biografieën van de arrestanten volgt een deel over het Interbellum, wat er toen speelde in Utrecht en in de eerste twee jaren van de oorlog. Het laatste deel bevat beschrijvingen van de kampen waar de gearresteerden terecht kwamen.

In het boek worden vele namen en organisaties genoemd waar vele verhalen achter schuilgaan. Het zijn namen en organisaties die veelal op allerlei

mogelijke manieren met elkaar verbonden en verknoopt zijn. Dit is niet allemaal in een boek te vervatten en de lezer wordt daarom uitgenodigd en uitgedaagd om verder op zoek te gaan naar andere boeken om zich deze geschiedenis beter eigen te maken. Door namen, datums en locaties te noemen biedt het ook een mogelijkheid om deze geschiedenissen voor anderen toegankelijk te maken.

De industriële revolutie die aan het einde van de 19e eeuw opkwam had ook een donkere keerzijde die vele sociaal-maatschappelijke problemen toonde: grote armoede, slechte woon- en arbeidsomstandigheden voor velen, werken tegen lage lonen. Voor velen stond de bestaanszekerheid op het spel. Deze situatie, die ook bekend was als de 'sociale kwestie' werd weinig voortvarend aangepakt. Ondanks nieuwe sociale wetgeving werd er in de praktijk er nauwelijks handen en voeten aan gegeven.

Aan het einde van de grote oorlog van 1914-1918 ontstond in verschillende Europese landen een revolutionaire situatie. Met name de gebeurtenissen in 1917 en 1918 in Rusland en Duitsland maakten indruk en boezemden vrees in op de regering en degenen die het goed hadden.

Er werd vanuit de bevolking met luide stem om maatschappelijke verbeteringen gevraagd veelal vanuit nieuwe politieke organisaties. De regering, grote delen van de overheid en werkgevers vonden dit beangstigend worden. De noodzakelijkheid om sociale veranderingen door te voeren werd steeds duidelijker aan beide zijden. In 1918 sprak koningin Wilhelmina de volgende woorden:

"Het is Mijn verlangen de voorgenomen hervormingen door te zetten en aan te vullen met de snelheid, die past bij de polsslagen van deze tijd."

Maar daarmee was nog niet bepaald wat te doen, hoe te handelen en door wie. Zowel aan regering en werkgeverszijde als aan de zijde van de arbeiders liepen de ideeën en plannen uiteen.

Dit maatschappelijke vraagstuk zou voor velen betrokkenen hun leven en gedachtengoed voorgoed bepalen.

Gedurende het Interbellum ontstond een geheel nieuwe politieke stroming, het fascisme, die zich onder andere kenmerkte door zijn agressieve oorlogsretoriek. Het Interbellum ging over in een apocalyptische oorlog waar Nederland deel van werd. Wat betreft deze apocalyptische oorlog niet vergeten moet worden en duidelijk moet blijven is dat het fascisme in de samenleving als geheel was verankerd. De uitsluiting van de anders denkenden, de Joodse families, de Sinti's en Roma's vond in het dagelijks leven en in het openbaar plaats. De Nederlandse industrie produceerde voor het Duitse nazisysteem en werd hier integraal onderdeel van. Ook was het concentratiekampstelsel

overal in de oorlog zichtbaar. Een vlechtwerk van industrieën en kampen bestemd voor productie én vernietiging, waarin concentratiekampgevangenen, dwangarbeiders en krijgsgevangenen moesten werken, leven en lijden. Vele mensen streden tegen het fascisme en velen werden slachtoffer van het fascisme en het grote Duitse rijk en werden vermoord om een waanidee terwijl ze verlangden naar een sociaal rechtvaardige maatschappij.

Toen de nazi's kwamen

*Toen de nazi's de communisten arresteerden, heb ik gezwegen;
ik was immers geen communist.*

*Toen ze de sociaaldemocraten gevangenzetten, heb ik gezwegen;
ik was immers geen sociaaldemocraat.*

*Toen ze de vakbondsleden kwamen halen, heb ik niet geprotesteerd;
ik was immers geen vakbondslid.*

*Toen ze de Joden opsloten, heb ik niet geprotesteerd;
ik was immers geen Jood.*

*Toen ze de katholieken arresteerden heb ik gezwegen;
ik was immers geen katholiek.*

*Toen ze mij kwamen halen
was er niemand meer die nog kon protesteren.*

Martin Niemöller

Toen de nazi's kwamen

Hendrikus Adrianus Bastiaanse

23 februari 1899, Oudwijkerdwarstraat 114, Utrecht - 31 december 1942, Dachau, monteur, kelner

Getrouwd 20 december 1923, Utrecht, gescheiden 3 oktober 1934, Utrecht

Anna Wingenbach 1898, Mittelhofen, Rheinland-Pfalz, Duitsland -

Tweede huwelijk 13 februari 1935, Utrecht

Adriana Rietveld, 17 september 1913, Utrecht - 28 december 1996, Utrecht

Zoon van Hendrikus Johannes Bastiaanse, 8 december 1871, Utrecht - 31 januari 1929, Steenstraat 5, Utrecht, schilder Gasfabriek en

Jansje Wilhelmina Schreijer, 27 september 1875, Groenelaan 356, Utrecht - 23 maart 1933, Zandhofsestraat 3bis, Utrecht

Getrouwd 20 mei 1896, Utrecht

Er kwamen zes zonen ter wereld bij Hendrikus Johannes Bastiaanse, schilder, en Jansje Wilhelmina Schreijer. De eerste zoon Hendrikus Johannes werd op vijftien oktober 1896 aan de Kwakkeldijk 26 in Utrecht geboren. Ze verhuisden naar de Oudwijkerdwarstraat 114 waar vijf februari 1898 Anthonius Johannes werd geboren, die ongeveer zeven maanden later overleed. Hendrikus Adrianus kwam op 23 februari 1899 ter wereld. De familie verhuisde weer en ze kwamen te wonen in de Gildstraat 33 in de wijk Wittevrouwen. Hier werd op achttien september 1900 Albertus Adrianus geboren. Deze drie zonen zouden later alle drie tijdens de Tweede Wereldoorlog in concentratiekampen terecht komen.

De familie verhuisde naar twee huizen verder op, Gildstraat 31, waar nog twee zonen werden geboren: Johannes Wilhelmus (John) vijf juli 1903, en Gerardus Cornelis (Jerry) twee oktober 1905. Deze laatste twee zouden later naar de Verenigde Staten emigreren.

Hendrikus Adrianus trad allereerst in het huwelijk met Anna Wingenbach op twintig december 1923 in Utrecht. Het huwelijk hield stand tot oktober 1934. Ruim vier maanden later volgde een tweede huwelijk met Adriana Rietveld op dertien februari 1935. De zoon van Adriana, Willem Jan Rietveld (1934) werd

opgenomen in het gezin. Op zeventien september 1935 gingen ze wonen in de Vogelenbuurt, Havikstraat 50.

Er volgden nog twee kinderen. Hendrikus Johannes Karl werd op 28 februari 1936 geboren waarna ze 31 augustus 1936 verhuisden naar de Havikstraat 48. Jeanne Rosa kwam zestien februari 1938 ter wereld. Ze overleed later op zeven augustus 1943. De namen van beide kinderen verwijzen naar het illustere duo Karl Liebknecht en Rosa Luxemburg. In een rap tempo werd er vervolgens verhuisd, negen mei 1938 Pelikaanstraat 48 (Watervogelbuurt), 28 september 1938 Kerkdwarstraat 33 (Buiten-Wittenvrouwen), elf mei 1939 Pelikaanstraat 39 bis en dertig september 1939, Hofstraat 3 in Oudwijk.

Hendrikus was CPN partijlid sinds 1928 en bekleedde verschillende bestuursfuncties. Vanaf de aanvang van de oorlog werkte hij illegaal vooral tijdens de eerste grote staking, de Februaristaking, en ook de één mei viering van 1941. Hij werd op dertig juli 1941 gearresteerd en overgebracht naar Kamp Schoorl en later naar Kamp Amersfoort en KZ Neuengamme.

Hendrikus werd op één augustus 1942 onder 'Schutzhaft' van KZ Neuengamme naar KZ Dachau getransporteerd met gevangenenummer 32754. In Dachau kwam hij 25 november 1942 in de ziekenhuisbarak terecht met open longtuberculose. Daar stierf hij op 31 december 1942.

Broer Hendrikus Johannes

De oudste broer Hendrikus Johannes (Henk) was lid van de gemeenteraad van de CPN in Utrecht maar ontliiep in eerste instantie de arrestatieacties.

Hendrikus Johannes werd op vijftien oktober 1896 in Utrecht geboren. Hij had een opleiding als elektricien aan de ambachtsschool en had al gewerkt bij de Gasfabriek, Staatsspoorwegen en het Centraal Spoor alvorens hij op zestien december 1920 trouwde met Jansje Wilhelmina (Jantje) Ekemans (1898). Vervolgens verhuisden ze naar Eindhoven waar hij bij Philips werkte. Hij werkte daarop volgend bij verschillende andere bedrijven en zou in Utrecht in het hotelbedrijf terecht komen. Jansje kwam op acht februari 1937 te overlijden in Utrecht.

Hij was politiek zeer actief, zo was hij lid van het landelijke bestuur voor het 'Comité voor de Derde Internationale' in 1923 en actief in de anti-militaristische beweging. Hij werd gearresteerd wegens verspreiding van de soldatenkrant 'Het Pantser' (1929) met artikelen tegen het militarisme aan de Kromhoutkazerne in Utrecht en veroordeeld in 1929. Ter gelegenheid van zijn invrijheidsstelling werd er eind mei 1930 een grote feestvergadering georganiseerd bij de Plompetorengracht in Utrecht.

In 1930 was hij de politiek secretaris van de Utrechtse afdeling van de Communistische Partij Holland (CPH). Hij werd verantwoordelijk voor de

distributie van De Tribune, verder was hij secretaris van het plaatselijk Comité Steun Rusland, kandidaat van de Communistische Partij bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten in 1923 en 1939 en leider in Utrecht voor de Landelijke Werklozen Organisatie van de CPH (1935). Henk Bastiaanse werd in 1935 in de raad gekozen nadat hij samen met Henk van Oosten het Werklozen Strijd Comité (WSC) in de stad had opgericht. Henk was ook een vakbondsman. Zo nam Henk bijvoorbeeld op vijftien december 1938, naar aanleiding van het veertigjarig bestaan van de 'Algemene Bond van Hotel-, Cafe-, en Restaurant Personeel', als voorzitter van de plaatselijke afdeling Utrecht het woord.

Na de Duitse inval in Nederland begon Seyss-Inquart (1892) in juli 1940 met de opdracht van de uitschakeling van politieke partijen. De eerste stap was het verbod waarbij politici van de CPN en de RSAP geen raadslid mochten zijn. In Utrecht gold dit dus voor Henk als communistische raadslid. Hij dook daarmee de illegaliteit in.

Henk werd in mei 1942 samen met Leendert Roodenburg (1919), Johannes Jacobus Soestbergen (1889) en Petrus Desidarius Verstraeten (1908) gearresteerd in het huis van de familie Roodenburg in Amsterdam bij een inval door de SD'er Maarten Kuiper. Roodenburg en Verstraeten werden samen met Ries van der Steen en vijf anderen, op twee september 1942, voorgeleid in Utrecht voor het Duitse Obergericht. Ries was een Utrechtse verzetsstrijder en de zoon van Johannes Jacobus van der Steen die al eerder was gearresteerd in het kader van Aktion CPN in Utrecht en ook op het telegram vermeld staat.

Allen werden veroordeeld. Roodenburg werd ter dood veroordeeld en twee oktober 1942 gefusilleerd op de Waalsdorpervlakte, Verstraeten werd veroordeeld tot acht jaar tuchthuis en zat tot het einde van de oorlog in een tuchthuis. De twee anderen kwamen op twee september niet voor het Duitse Obergericht want zij waren al eerder veroordeeld. Soestbergen stierf in een kamp bij Magdeburg op veertien februari 1945. Hendrik Johannes Bastiaanse werd dertig juni 1942 geregistreerd in Kamp Amersfoort met gevangenennummer 927 en vervolgens werd hij op zeven augustus 1942 doorgestuurd naar KZ Buchenwald. Hij kreeg het gevangenennummer 8476 toegedeeld en werd getypeerd met "*Schutzhaft, Politisch*".

"Vanuit drie auto's werden wij met drie auto's met tweehonderd gevangenen vervoerd naar KZ Buchenwald", aldus Hendrik Johannes.

Na acht dagen quarantaine werd hij geplaatst in het 'Baukommando':

"Van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat met stenen sjouwen, slecht eten en een behandeling, waarbij het een voorrecht was een dag zonder slaag mee te maken."

In een interview memoreert Hendrikus Johannes de strijd tussen de zogenaamde 'Groenen' en 'Roden' (de criminele en politieke gevangenen): *"Het heeft een hele strijd en organisatie gekost om deze misdadigers terug te dringen"*. Hendrikus Johannes kwam uiteindelijk vrij uit Buchenwald op 25 april 1945 en op zeven mei 1945 vertrokken de eerste Nederlanders, waaronder Bastiaanse, naar Nederland waar ze al na drie dagen in Eindhoven aankwamen.

Maarten Kuiper (1898) die Bastiaanse opgepakt had was een beruchte SS'er die voor de SD werkte. Kuiper was betrokken bij de arrestatie van de bekende Spanjestrijder en verzetsstrijder Maarten van Gilse (1916) op de Prinsengracht en verzetsstrijder Gerrit van der Veen (1902). Kuiper was ook betrokken bij de 'Silbertanne moorden', samen met Emil Rühl (1904), Friederich Viehbahn (1910) en Friedrich Carl Ferdinand Viermann (1899). Maarten Kuiper kreeg na de oorlog de doodstraf en werd op dertig augustus 1948 ter dood gebracht in het Fort Bijlmer.

Albertus Adrianus Bastiaanse

18 september 1900, Gildstraat 33, Utrecht - 1 maart 1987, Rotterdam, huisschilder

Getrouwd 26 augustus 1926, Utrecht

Hendrika Sophia Borgsteijn, 8 mei 1905, Jutphaaseweg, Utrecht - 23 september 1975, Utrecht

Zoon van Hendrikus Johannes Bastiaanse, 8 december 1871, Utrecht - 31 januari 1929, Steenstraat 5, Utrecht, schilder Gasfabriek en

Jansje Wilhelmina Schreijer, 27 september 1875, Groenelaan 356, Utrecht - 23 maart 1933, Zandhofsestraat 3bis, Utrecht

Getrouwd 20 mei 1896, Utrecht

Er kwamen zes zonen ter wereld bij Hendrikus Johannes Bastiaanse, schilder, en Jansje Wilhelmina Schreijer. De eerste zoon Hendrikus Johannes werd op vijftien oktober 1896 aan de Kwakkeldijk 26 in Utrecht geboren. Ze verhuisden naar de Oudwijkerdwarstraat 114 waar vijf februari 1898 Anthonius Johannes werd geboren, die ongeveer zeven maanden later overleed. Hendrikus Adrianus kwam op 23 februari 1899 ter wereld. De familie verhuisde weer en ze kwamen te wonen in de Gildstraat 33 in de wijk Wittevrouwen. Hier werd op achttien september 1900 Albertus Adrianus geboren. Deze drie zonen zouden later alle drie tijdens de Tweede Wereldoorlog in concentratiekampen terecht komen.

De familie verhuisde naar twee huizen verderop, Gildstraat 31, waar nog twee zonen werden geboren: Johannes Wilhelmus (John) vijf juli 1903, en Gerardus Cornelis (Jerry) twee oktober 1905. Deze laatste twee zouden later naar de Verenigde Staten emigreren.

Albert trouwde met Hendrika Sophia Borgsteijn en kreeg vier kinderen, twee zonen en twee dochters. Het eerste kind, Albert, werd geboren op 24 mei 1930 in Utrecht. De familie verhuisde naar Hilversum en 22 maart 1932 werd daar hun dochter Riek geboren. Ze woonden 23 juni 1932 weer in Utrecht in de Pelikaanstraat 48, de Watervogelbuurt, en daar werd zoon Frans geboren op elf mei 1933. Tijdens de oorlog kwam ook hun dochter Reinke Rosa ter wereld, op drie juni 1941.

Albert stond voor de oorlog bekend als een vooraanstaand communist. Na het uitbreken van de oorlog werd in 1941 Albert evenals zijn broer Hendrik

Adrianus (1899) in het kader van Aktion CPN gearresteerd. Begin mei 1942 werd zijn andere broer Hendrik Johannes (1896) gearresteerd in Den Haag. Beide broers, Albert en Hendrik Adrianus, werden overgebracht naar Kamp Schoorl. Later, negentien augustus 1941, werd Albert overgebracht naar Kamp Amersfoort. Vandaaruit werd hij overgebracht onder 'Schutzhaft' naar Vught met gevangenenummer 122. Op elf september 1942 werd hij als concentratiekampgevangene, evenals, Cornelis Hoorenman, Lambertus Imhof en Martinus Linnenbank naar het buitencommando Haaren gestuurd en daar te werk gesteld als schilder. Hoe Albert precies is vrijgekomen uit Haaren is niet bekend.

Daniël (Daan) Van Beek

24 juni 1888, Haarsteeg 11, Delft - 28 januari 1942, KZ Neuengamme, betonvlechter

Getrouwd 17 juni 1915, Zeist

Barbera van Veenendaal, 7 september 1894, Utrecht - 30 januari 1976, Utrecht

Zoon van Daniël van Beek, 20 augustus 1856, Utrecht - 28 februari 1903, Leeuwarden, kok

en

Bernardina Hendrika Beumken, 27 oktober 1853, Utrecht - 18 december 1944, Utrecht

Getrouwd 2 mei 1883, Utrecht

Daniël was het derde kind in het gezin van de gelijknamige vader Daniël van Beek en Bernardina Hendrika van Beumken. Veertien maanden na het huwelijk kwam de eerste dochter, Bernardina Hendrika, op dertien juli 1884 ter wereld bij de Mariaplaats in Utrecht. Een krappe twee jaar later kwam de eerste zoon Johannes ter wereld, op negentien juni 1886 in de Keukenstraat 102b. Komende vanuit Utrecht verhuisden ze 29 juli 1886 naar de Haarsteeg 7 in Delft. Vader Daniël is daar hospitaalsoldaat. Vervolgens verhuisden ze op 25 oktober 1886 naar Breedesteeg 37, Delft, en zeventien oktober 1887 verhuisden ze naar Haarsteeg 11 in Delft. Daar werden nog twee zonen geboren: Daniël op 24 juni 1888 en op 28 maart 1891 Arnoldus Jacobus.

Ze vertrokken vervolgens naar Groningen en vandaaruit ging de familie op 28 januari 1896 naar Leeuwarden waar zij gingen wonen in de Bleekerstraat en vervolgens de Westerstraat. Vader werkte daar als korporaal-kok in het militair hospitaal en overleed op zesenvertigjarige leeftijd op 28 februari 1903 in Leeuwarden. Ruim een jaar later vertrok de familie weer naar Utrecht en op zeven mei 1904 gingen ze wonen op Schalkwijkstraat 15. Op twintig juli 1907 trok de familie in het huis aan de Eikenboomstraat 15. Daniël was toen betonwerker, zijn broer Johannes was steenhouwer, Arnoldus Jacobus was schilder en zus Bernardina was naaister.

In 1915 trouwde Daniël met Barbera van Veenendaal in Zeist. Hun eerste zoon, Abraham, geboren tien oktober 1919 overleed al snel in Utrecht op negentien december 1919. Zij woonden op dat moment aan de Tweede Daalsedijk 93 bis in Utrecht.

Het echtpaar Daniël van Beek en Barbara van Veenendaal was politiek erg actief en werd door de Nederlandse Centrale Inlichtingendienst genoemd in een rapport (1925) over 'Vooraanstaande Hollandsche Revolutionairen' aan de commandant van het veldleger. Barbara was penningmeester van de socialistische gemengde zangvereniging 'Ontwaakt'.

Daniël was ongeveer tien jaar lid van de CPN toen hij in 1938 genoemd werd als bestuurslid van de afdeling Vereniging Vrienden van de Sovjet-Unie (VVSU) en penningmeester van de afdeling van de CPN. Zijn vrouw Barbara was in 1938 bestuurslid en propagandiste van de VVSU afdeling.

Na het uitbreken van de oorlog werd Daniël op 25 juni 1941 gearresteerd en op 26 juni overgebracht naar Kamp Schoorl. Zijn vrouw vermeldde na de oorlog dat zij na de arrestatie niets meer van hem had vernomen.

Vervolgens werd Daniël naar Kamp Amersfoort overgebracht. Hij kwam met hetzelfde transport als Antonius Maurits De Rooij (gevangenennummer 6730), Jan Dirk Jurriën Bronk (gevangenennummer 6617) en Hendrik Johannes Druppers (gevangenennummer 6735), op negentien november 1941 in KZ Neuengamme aan. Daniël had toen gevangenennummer 6638.

Daniël stierf daar in Neuengamme op 28 januari 1942, een periode waarin de omstandigheden in het kamp zeer slecht waren. Er was aan het einde van het jaar 1941 een tyfusepidemie uitgebroken die vele mensen het leven kostte. Het stoffelijk overschot werd vijf februari 1942 overgebracht voor crematie en twaalf juni 1942 begraven.

Daniël van Beek is begraven op het Nederlands ereveld Hamburg-Ohlsdorf, vak/rij/nummer BP 73 O 18 L.

Cornelis Johannes (Kees) Van Berkel

9 oktober 1901, Nieuwe Keizersgracht 17, Utrecht - 15 augustus 1942,

KZ Dachau, sigarenmaker

Getrouwd 29 augustus 1934, Utrecht

**Cornelia Maria van der Hoeff, 5 april 1913, Utrecht - 11 april 1986,
Utrecht**

**Zoon van Johannes van Berkel, 8 december 1859, Utrecht - 7 augustus 1938,
Utrecht, sigarenmaker**

en

Klara Hendrika Boers, 16 augustus 1862, Utrecht - 27 juni 1946, Utrecht

Getrouwd 27 februari 1884, Utrecht

De ouders van Cornelis Johannes van Berkel kregen veertien kinderen. De eerste van deze veertien kinderen, Clara Hendrika Maria, kwam in 1883 ter wereld. Ze was een buitenechtelijk kind van moeder Cornelia Maria van der Hoeff en werd erkend op het huwelijk met Johannes van Berkel op 27 februari 1884 te Utrecht. Vervolgens kwamen Cornelia Johanna Hendrika Wilhelmina (1885, Zwartewater 17) en Wilhelmus Johannes (1886, Zwartewater 18) op de wereld, die beiden binnen een jaar stierven.

De familie verhuisde naar de Nieuwe Keizersgracht 17 waar drie kinderen geboren werden; Johannes Wilhelmus (1887), Hendrika Maria (1890) en Cornelia Hendrika (1891). In 1893 waren ze weer terug op Zwartewater 17 waar hun zoon Wilhelmus Johannes (1893) geboren werd. Ruim een jaar later werd op 26 augustus 1894 Cornelis Johannes aan de Nieuwe Keizersgracht 17 geboren maar hij overleed al snel, 21 juli 1895. Dochter Johanna Hendrika werd hier ook geboren in december 1895. Terug aan het Zwartewater 17 werd Nicolaas Theodorus geboren in 1897 en weer terug aan de Nieuwe Keizersgracht 17, in 1899, volgde Jacoba Maria, in 1901 Cornelis Johannes en in 1903 Albertus. Na bijna zes jaren aan de Nieuw Keizersgracht 17 te hebben gewoond verhuisde de familie op zeven augustus 1904 naar de Gruttersdijk 44, dertien september 1904 gingen ze naar de Loevenhoutsedijk 34 en vijf juni 1905 naar Zwartewater 13. In dit huis werd op september 1905 Maria Sophia geboren om nog geen jaar later daar te overlijden. De familie woonde al vanaf 23 juli 1906 aan de Kerkweg 2.

Cornelis Johannes trad in de voetsporen van zijn vader en grootvader en werd sigarenmaker, evenals zijn broers Wilhelmus Johannes, Nicolaas Theodorus en

Albertus. Cornelis werd politiek actief en partijlid van de Communistische Partij Holland (CPH).

Een voorbeeld was het volgende. In 1933 werden er wegens bezuinigingsmaatregelen drie scholen gesloten. In combinatie met het feit dat op een van de scholen een fascistische hoofdonderwijzer aanwezig was werd er een openbare vergadering georganiseerd waar Henk Bastiaanse, de oudere broer van Hendrikus Adrianus en Albertus Adrianus, de inleiding gaf en Cornelis van Berkel de discussie voerde. Cornelis wees de aanwezige ouders erop dat zij hun eigen strijd moesten voeren waarop een comité werd gekozen die verder actie zou gaan voeren.

Een jaar later trouwde Cornelis op 29 augustus 1934 met Cornelia Maria van der Hoeff en gingen zij op zeven september 1934 wonen op de Framboosstraat 72. Maar al snel, zestien november 1934, verhuisden ze naar de Lauwerecht 108 bis. Daar werd op vier mei 1935 hun eerste zoon, Cornelis Johannes, geboren.

Cornelis werd in 1937 districtbestuurder van de CPN en in 1939 was hij kandidaatlid van de CPN voor de gemeenteraad en de Provinciale Staten verkiezingen.

Elf januari 1939 organiseerde de afdeling Utrecht van de CPN een openbare vergadering als protest tegen de voorgenomen verslechtingen van de steunregeling. In het gebouw Trianon kwamen honderden mensen bijeen. Henk van Oosten opende de vergadering door aan te geven dat er niet alleen bijeengekomen werd om te protesteren maar ook om te bedenken hoe deze plannen van de gemeente ongedaan konden worden gemaakt. De eerste spreker, Henk Bastiaanse, memoreerde mede aan de verslechterende omstandigheden aan de hand van gepubliceerde voedingsrapporten. De tweede spreker was Cornelis. Hij onderstreepte de ellende van de werklozen en dat B en W nagenoeg geen besef toonden te hebben van de ellende waarin de werklozen verkeerden:

“In de gemeenteraad zal het bij vragen stellen alleen niet mogen blijven. Alle vertegenwoordigers der democratische partijen zullen deze verslechtingen aan de orde moeten stellen en zij kunnen er op rekenen, dat onze vertegenwoordigers in de raad naast hen zal staan. De Communistische Partij zal al het nodige doen om deze maatregel ongedaan te maken. Wij zeggen: er kunnen maatregelen genomen worden en als het moet reeds morgen.” Bron: Het Volksdagblad, 12 januari 1939.

Cornelis riep op tot verdere massale actie en door een gekozen delegatie werd een motie aangeboden aan B en W waarin werd gevraagd af te zien van voor werklozen beperkende en schadelijke maatregelen.

Op 28 februari 1939 werd de tweede zoon geboren op de Lauwerecht 108 bis, Johannes.

Na het uitbreken van de oorlog werd Cornelis op 26 juni 1941 gearresteerd, overgebracht naar Kamp Schoorl en vervolgens naar Kamp Amersfoort en KZ Neuengamme gedeporteerd. Daar werd hij getransporteerd van KZ Neuengamme naar KZ Dachau en kwam daar, met gevangennummer 32745 en onder 'Schutzhaft', op één augustus 1942 aan. Cornelis stierf op vijftien augustus 1942 in Dachau.

Adriana Christina Juliana Beuzemaker

9 mei 1909, Amsterdam - 10 december 1990, Amsterdam, administratief medewerkster

**Dochter van Nicolaas Cornelis Beuzemaker, 4 september 1866, Haarlemmermeer - 5 augustus 1943, Amsterdam, orthopedisch instrumentmaker
en**

**Anna Maria Leistenschneider, 10 juli 1867, Bochum - 11 maart 1950, Amsterdam
Getrouwd 27 juni 1895, Amsterdam**

Adriana Christina Juliana, ook wel Noen genoemd, werd geboren in 1909 en had twee broers, Johannes Nicolaas (tien februari 1899) en Nicolaas (Ko) (zes december 1902), en een zus Anna Maria (Annie) (acht november 1901). Allen werden in Amsterdam geboren. Een familie die door de oorlog getekend zou worden.

“De vader die een eigen bedrijfje in orthopedische artikelen had, was anarchistisch ingesteld. Het gezin had het niet echt breed maar voorop stond dat alle kinderen moesten kunnen leren. Drie van de vier kinderen werden onderwijzer.” Bron: B.W.S.A.

Adriana Christina Juliana ging niet zoals haar broers en zus het onderwijs in. Zij deed administratief werk en werkte als kantoorbediende. Noen kreeg een relatie met Evert Antonius Bouwkecht (zes september 1905, Amsterdam) en woonde van april 1929 tot oktober aan de Kwadijkerstraat 16, Amsterdam bij Bouwkecht. Vervolgens verhuisde zij naar Rue Simon 50 I in Antwerpen en op twee juli 1930 ging ze terug naar Nederland naar Esiaweg 8 in Huizen (NH). Op vijf januari 1931 beviel zij in Huizen van een zoon, Ego, die enkele weken later door Evert werd erkend (28 januari). Ze woonden, vijftien september 1932, in Amsterdam samen aan de Admiralengracht 71, zes april 1933 vertrokken ze naar Singel 538, en dertien juni 1933 vertrokken ze naar Ferdinand Bolstraat 90. Noen verliet Amsterdam, zes november 1934, en ging naar de Kleine Drift 112 in Hilversum.

In 1937 verhuisde zij op twaalf augustus naar Utrecht, naar de M.P. Lindostraat 39 en vervolgens op vijf oktober 1938 naar de Potgieterstraat 30 bis en dan op vijftien oktober 1940 naar Predikherenkerkhof 6 bis.

Daar werd zij partijlid. De toenmalige tegenstelling in de CPN tussen Paul de Groot en Ko Beuzemaker werkte ook door buiten Amsterdam. In het district Utrecht werden Wiep van Apeldoorn (1914), Dick Lammes (1910) en anderen

ingedeeld bij de mensen rond Beuzemaker omdat ze met een zus van Ko, Noen Beuzemaker, bevriend waren.

Noen werd op 26 juni 1941 door de SD gearresteerd in Utrecht en overgebracht naar Schoorl waar ze verbleef tot 24 oktober 1941. Daarna werd ze overgebracht naar het Huis van Bewaring aan de Weteringschans te Amsterdam en verbleef daar van 24 tot 28 oktober 1941. Met een tussentijdse stop in de Polizeigefängnis van Düsseldorf, van 28 oktober 1941 tot zes november 1941 werd ze op transport gesteld naar KZ Ravensbrück. Op zeven november 1941 kwam ze aan in KZ Ravensbrück en had ze gevangennummer 8356. Met het transport naar Ravensbrück kwamen ook enkele andere Nederlandse vrouwen mee. Er zaten toen al vijftien Nederlandse vrouwen in Ravensbrück. Tot de gevangenen behoorden Aat Breur-Hibbema (1913) vrouw van de bekende Spanjestrider Krijn Breur en Rie Odinet (1908). Noen Beuzemaker werd achtereenvolgens ondergebracht in Blok zestien (voor hen die waren aangekomen), en door coöptatie verkozen in Blok één (de Prominenten, politieke gevangenen die een positie hadden verworven in de gevangenenorganisatie, de zogenaamde Häftlingsselbstverwaltung) en Blok drie (ook Prominenten).

Zij werkte in het Siemenslager op het kantoor net buiten het hoofdkamp waar gevangenen werkten aan het maken van spoelen en relais voor telefoons en later ook voor de V1- en V2-wapens. De illegale kopleiding bestond uit Noen Beuzemaker uit Nederland, Yvonne Useldinger (1921) uit Luxemburg, Yvette uit België, Cläre Rupp (1901) uit Oostenrijk en Rita Sprengel (1907) uit Duitsland. Door dit kleine kantoor in de spoelenwinkelarij werden sabotage activiteiten georganiseerd waardoor er een tekort ontstond aan de schaarse dunne draad die nodig was. Hierdoor werd bereikt dat het klaarmaken van complete sets een half jaar of langer werd vertraagd en het totale werk van de afdelingen 2 en 3 in haar nuttige economische effect vergaand werd verlamd, aldus oudgevangene Rita Spengel.

Begin 1945 kwamen politieke gevangenen in het kamp ernstig in gevaar. Zij werden in Ravensbrück in verhoogd tempo vermoord, geëxecuteerd of vergast. Noen Beuzemaker was een van degenen die opdrachten gaf om gevangenen die in gevaar kwamen naar beste kunnen te redden door ze te verstoppen in het kamp.

De Zweedse graaf Folke Bernadotte (1895) begon in februari 1945, namens het Zweedse Rode Kruis, met onderhandelingen met Heinrich Himmler over de vrijlating van kampgevangenen. Noen kwam vrij op 25 april 1945 door een grote evacuatieactie georganiseerd door het Zweedse Rode Kruis.

“Die eerste nacht zijn we in een bos blijven staan, boven ons hoofd de vliegtuigen. Toen we ’s ochtends wakker werden, zagen we een tapijt van

bosanemoontjes. Die aanblik vergeten we nooit meer, het hele bos was ermee bezaaid” aldus oud-gevangene Tini van Iperen.

Noen werd met ongeveer negenhonderd andere gevangenen met het zogeheten ‘Witte Bussen transport’ via Denemarken naar Zweden vervoerd. Zij kwam 28 april 1945 in Malmö aan en werd in eerste instantie opgevangen in het Natuurhistorisch Museum in Malmö. Later werden de vrouwen ondergebracht in een vakantiecomplex in Göteborg. Noen’s aankomst in Nederland, vanuit Zweden, was op achttien augustus 1945.

Broer Johannes Nicolaas

Noen’s oudste broer, Johannes Nicolaas Beuzemaker werd tien februari 1899 te Amsterdam geboren. Evenals zijn vrouw Sara Stern (twintig januari 1898 Amsterdam) die hij 31 oktober 1924 te Amsterdam zou trouwen, was hij werkzaam in het onderwijs. In 1941 wilde de Duitse bezetters Joodse leerlingen scheiden van de overige schoolkinderen. Ze werden hiervoor op speciaal daartoe opgerichte Joodse scholen met uitsluitend joods onderwijzend personeel geplaatst. Het werden er vierentwintig in totaal: drie scholen voor voorbereidend onderwijs en zestien voor gewoon lager onderwijs. Sara Stern niet-joods getrouwd, was lerares tot december 1942 aan de ‘joodsche school nr. 14’, aan de Cliffordstraat 36 in Amsterdam-West, samen met Grietje Mol en schoolhoofd Mozes Goubitz. Bij aanvang bestond deze school uit 57 kinderen en drie klassen. Een briefje van 31 mei 1943 meldde:

“dat tengevolge van de gebeurtenissen van afgelopen week, de hierná te noemen scholen in gebruik voor het Joods Byzonder Onderwijs wegens gebrek aan leerlingen niet meer voor het gestelde doel worden gebruikt”
“Het hoofd van school 1, Mauritz Adelaar was toen al ondergedoken en opgevolgd door Jakob Druif. Die komt eind mei thuis te zitten, en neemt daar in de Jan van Gaalenstr op nr 128 de resterende leerlingen van school 14 in de Cliffordstraat over, want ook die school is per 31 mei 1943 subiet gesloten, omdat het onderwijzersteam van de ene dag op de andere verdwenen is.”

Haar vader kwam om in Auschwitz en haar moeder stierf in Westerbork. Zowel Johannes Nicolaas en Sara zouden de oorlog overleven.

Broer Nicolaas (Ko) Beuzemaker

De tweede broer, Nicolaas (Ko) Beuzemaker werd zes december 1902 in Amsterdam geboren. Ko was al op jonge leeftijd politiek actief en werd in 1919 lid van de Communistische Jeugdbond (CJB). Hij werd onderwijzer en op 27 mei 1925 trouwde hij met Trijntje Wolhoff (1903) in Amsterdam. Trijntje was administratief medewerkster van het kantoor van het Nationaal Arbeids-